

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

REDACTORI: PAUL NEGULESCU, DEM. NEGULESCU, AL. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU, G. C. CRISTESCU.

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU

FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studenții plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul postal

S U M A R :

Chestiuni practice, de d-l Al. Nicolau.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ.— *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I*: Petre P. Orbescu cu Gr. Urlățeanu.

Tribunalul Ilfov, secțiunea III: Maior D. Solomon cu V. A. Zotescu.

JURISPRUDENȚA STRĂINĂ.

BIBLIOGRAFIE.

CHESTIUNI PRACTICE

O chestiune de o foarte mare importanță practică și care zilnic se prezintă înaintea instanțelor noastre judecătorești, fără ca până în prezent să fi fost rezolvată în mod definitiv în acelaș sens, este aceea de a se ști care este *instanța competentă* de a judeca infracțiunile prevăzute de legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase și regulamentul de privighere sanitară, consistând în *fabricarea și punerea în vânzare a diferitelor băuturi alcoolice* falsificate sau neregulamentare.

Competința aceasta o are judecătoria de ocol sau tribunalul de prima instanță?

Sunt unele tribunale cari, printr'o confuziune a textelor de lege invocate, s'au declarat în tot'dauna competente a judeca, în primă instanță și cu drept de apel la Curte, toate infracțiunile, fără nici o distincțiune, la legea monopolului băuturilor spirtoase și la regulamentul de privighere sanitară, consistând în falsificarea sau alterarea băuturilor alcoolice, comise de un comerciant de băuturi spirtoase, domiciliat într'o comună rurală sau urbană, aplicând simultaneu și cumulativ, atât dispozițiunile legii monopolului băuturilor spirtoase și regulamentul de privighere sanitară, cât și cele ale legii sanitare generale, deși dispozițiunile aplicate se esclud unele pe altele, iar cele ale legii sanitare generale sunt abrogate în această privință.

Alte tribunale au rezolvat chestiunea noastră după următoarea distincțiune:

Ordecătoria a fost vorba de o infracțiune, de felul celor expuse mai sus, la legea monopolului băuturilor spirtoase și regulamentul de priveghere sanitară, săvârșită de un comerciant într'o comună «rurală», judecătoria de ocol a fost considerată ca singură competentă de a o judeca cu drept de apel la tribunal, sau dacă afacerea a fost direct introdusă înaintea tribunalului și acesta nu și-a declinat competența, atunci tribunalul a judecat-o în prima și ultima instanță. Din contră, contravenientul la legea și regulamentul de mai sus, este el comerciant domiciliat într'o comună «urbană» (reședință sau nereședință de județ), și în această calitate, pus-a el în consumațiune băuturi alcoolice falsificate sau neregulamentare? În asemenea caz, numai tribunalul este competent a judeca în prima instanță și cu drept de apel, în baza art. 175 legea sanitară comb. cu art. 26 din legea monopolului băuturilor spirtoase.

Interpretare absolut eronată.

A determina astfel competența instanței după domiciliul contravenientului, este a face o flagrantă călcare a textelor categorice de lege, după cum vom vedea îndată, căci în toate cazurile, fără excepțiune, atunci când este vorba de o persoană (comerciant sau nu) care săvârșește o infracțiune la legea monopolului băuturilor spirtoase și regulamentul de priveghere sanitară prin faptul că pune în vânzare băuturi falsificate sau neregulamentare, fie la țară, fie la oraș, reședință sau nereședință de județ, judecătorul de ocol, și numai acesta, este singurul competent a judeca, în primă instanță cu drept de apel la tribunal, asemenea infracțiuni.

Interesul practic al chestiunii este considerabil în cece privește pe infractor, pentru că aceste infracțiuni, fiind de competența judecătoriei de ocol și cu apel la tribunal, în cazul când ele au fost introduse direct înaintea

tribunalului, ceiace se întâmplă aproape în totdeauna, infracțiunile trebuesc să fie judecate de tribunal în primă și ultimă instanță, și deci fără drept de apel la Curte. Or, mai toate tribunalele, judecând prin inadvertență asemenea infracțiuni, în prima instanță, pronunță sentințele lor cu drept de apel, care apel fiind respins de Curte ca inadmisibil, contravenientul se găsește astfel lipsit de al 2-lea grad de jurisdicțiune.

Legiuitorul din anul 1908 a fost îngrijat de numărul tot mereu crescând al infracțiunilor la legea sanitară și regulamentul de priveghere sanitară și alarmat în acelaș timp de consecințele funeste ce prezintă pentru sănătatea publică falsificarea și alterarea cu substanțe vătămătoare a băuturilor alcoolice; cu atât mai mult, cu cât acele băuturi servă în primul rând consumațiunei masei poporului, fiind puse de obicei în vânzare tocmai în stabilimentele de băuturi spirtoase de a treia mână, atât de mult frecventate de clasa de jos și cea mai numeroasă a populațiunei.

Chestiunea era deci de un interes vital pentru țară și legiuitorul a considerat, cu drept cuvânt, ca o datorie morală imperioasă să intervină la timp pentru a înfrâna, prin noi dispozițiuni mai bine chibzuite, prin măsuri energice și eficace și prin penalități riguroase, infracțiunile acestea, tăind răul în rădăcină, stârpind, dacă este posibil, abuzul ce unii debitanți, puțin scrupuloși, făceau cu vânzarea băuturilor falsificate, salvgardând sănătatea și viața publică, și punând astfel pe cetățeni la adăpostul intoxicațiilor a căror victime erau în urma absorbțiunei acelor băuturi otrăvitoare.

Concepută din acest spirit umanitar de protecțiune pentru sănătatea publică, legiuitorul a edictat noua lege *a monopolului băuturilor spirtoase în comunele rurale* din 7 Martie 1908, precum și *regulamentul de priveghere sanitară a băuturilor* din 6 August 1908.

Legiuitorul în elaborarea legii și regulamentului a pornit dela doua idei :

1) Constatarea cât mai ușor și mai repede de făcut a infracțiunilor de natura aceasta și al 2-lea pedepșirea fără întârziere a contravenienților.

Pornind dela primul punct de vedere, legea a căutat, pe de o parte, să suprimé pe cât este posibil toate formele îngreunătoare ale constatărei și urmăririi infracțiunilor, garantând evident libertatea comerciului și neaducând nici o stânjenire exercițiului său, iar pe de altă parte, a căutat să mărească numărul persoanelor însărcinate cu constatarea infracțiunilor, spre a face în chipul acesta ca controlul să fie cât se poate de eficace, aplicând acestora chiar pedepse severe în caz de abateri dela îndatoririle ce le incumbă.

Astfel, legea pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase în comunele rurale din 7 Martie 1908, stabilește mai întâiu monopolul vânzării acestor băuturi în comunele rurale în favoarea acestor comune, edictează apoi

o serie de măsuri în ceiace privește fabricarea, conservarea și vânzarea băuturilor spirtoase, precum și modul de a constata abaterile dela obligațiunile impuse de lege, pronunțând penalități pentru toate aceste abateri.

Pornind dela al 2-lea punct de vedere, legea a dat aceste infracțiuni în căderea judecătorilor de ocoale.

Competința judecătorului de ocol de a judeca infracțiunile la legea monopolului băuturilor spirtoase este generală și nu suferă nici o excepțiune; cu alte cuvinte, oricine pune în vângare băuturi alcoolice falsificate sau neregulamentare este justițiabil de judele de ocol.

Prin urmare, orice persoană, depozitar, fabricant sau debitant, fie în comunele rurale, fie în comunele urbane (reședințe sau nereședințe de județ), pune în vânzare băuturi alcoolice (rachiu, țuică, drojdie, tescovină, basamac, must, rom, cognac, vin, bere și alte licoruri cu sau fără zahăr) falsificate (adică amestecate cu esențe sintetice sau substanțe vătămătoare sănătăței) sau neregulamentare (adică ne conforme cu prescripțiunile legii de față și regulamentul de priveghere sanitară al băuturilor) săvârșește o infracțiune la legea și regulamentul de mai sus, care este de competența judecătoriei de ocol cu drept de apel la tribunal.

În adevăr, art. 26 din legea monopolului băuturilor spirtoase este categoric în această privință :

«Cârciumarul care va ține țuică, vin sau alte băuturi conținând substanțe vătămătoare sănătăței, se va pedepsi cu amendă dela 200 lei până la 500 lei . . . În toate aceste cazuri judecătorul de ocol se rostește cel mai târziu în 15 zile; condamnatul va avea dreptul de apel la tribunal în termen de 15 zile dela pronunțarea sentinței, care va judeca fără opoziție și fără recurs».

S'ar putea crede însă că acest articol 26 din lege este aplicabil în mod exclusiv numai comerciantului cârciumar din comunele rurale, de oarece legea se ocupă, după cum chiar titlul său o indică, de vânzarea băuturilor spirtoase în comunele «rurale»; spiritul însă și textul legii chiar dovedesc contrariul.

În adevăr, mai întâi dacă legea aceasta este intitulată lege pentru monopolul vânzării băuturilor spirtoase în «comunele rurale», aceasta se explică prin faptul că legiuitorul a avut în vedere și s'a preocupat în primul rând de ceiace se întâmplă mai des în comunele rurale, voinđ să salvgardeze pătura țărănească, căci aci flagelul alcoolismului bântue mai mult și ravagiile sunt mai mari, după cum ne învederează diferitele statistice; dar, în acelaș timp nu s'a neglijat, cu această ocaziune, nici interesele orășenilor, nu mai puțin demni de atențiunea legiuitorului, aplicând măsurile salutare din lege, referitoare la prepararea și vânzarea băuturilor spirtoase, și comercianților cârciumari din orașe; și pentru a înlătura orice discuțiune în această privință, legea de față a declarat-o formal, pronunțând această asimilare în mai multe din articolele sale, având chiar un capital întreg referitor la cânciumele din comunele «urbane».

Astfel, prin capitolul VI, legea edictează măsuri contra beției privitoare la cârciumile din comunele «urbane», iar prin art. 41 declară formal că dispozițiunile din articolele 25, 26... din legea de față, s'aplică cârciumarilor din comunele «urbane»; or, dispozițiunile din art. 25 și 26 sunt referitoare la modul de constatare al infracțiunilor consistând în ținerea sau vânzarea băuturilor alcoolice falsificate precum și la instanța competentă de a le judeca, care este judecătoria de ocol. De asemenea, prin art. 43 se impune obligațiune persoanelor competente a constata prin procese-verbale contravențiunile de mai sus «trimețând afacerea înaintea judecătorului de ocol spre judecare».

Cât despre expresiunea de «cârciumar» întrebuițată în lege, ea trebe luată în sensul cel mai larg, adică nu numai comerciantul cârciumar propriu zis, după cum pare a reeși din legea monopolului băuturilor spirtoase, care vorbește de «cârciumari», de dreptul «de a ține cârciumi», de a «exploata cârciumi», dar încă, în conformitate cu dispozițiunile art. 44 din regulamentul de priveghere sanitară, orice debitant, distilator sau depozitar de băuturi alcoolice preparate în mod ilicit.

Regulamentul de priveghere sanitară al băuturilor alcoolice, modificat prin decretul din 6 August 1908, intervenit posterior legii monopolului vânzării băuturilor spirtoase din 7 Martie 1908, la rândul său întărește, completează și explică această lege.

Astfel, regulamentul de mai sus aplică penalitatea legii monopolului băuturilor spirtoase nu numai cârciumarilor, dar tutulor persoanelor care vând sau expun spre vânzare băuturi alcoolice falsificate sau neconforme cu prescripțiunile acestui regulament, fie că aceste persoane ar domicilia în comunele rurale, fie că s'ar afla în comunele urbane, reședințe sau nereședințe de județ, făcându-le pe toate justițiabile de competența judecătoriei de ocol.

În adevăr, articolele 44 și 47 din regulamentul de priveghere sanitară spun categoric: «Rezultatul analizei probelor provenite dela debitanți, distilatori sau depozitari, domiciliați în comunele rurale sau urbane, reședințe sau nereședințe de județ, se va înainta medicului primar de oraș sau de județ, în conformitate cu dispozițiunile art. 25 din legea monopolului băuturilor spirtoase care dresând convenitul proces-verbal în dublu exemplar... îl va înainta judecătorului de ocol pentru ca contravenientul să fie pedepsit cu penalitatea prevăzută de art. 26 din legea monopolului băuturilor spirtoase».

Un argument în favoarea interpretării de mai sus nide art. 51 din legea judecătoriilor de ocoale, după care numai judecătorii de ocol sunt competenți a judeca abaterile calificate contravențiuni sau delict de legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase în comunele rurale.

Afară de aceasta, mai avem, tot în sensul acestei interpretări, și principiul de drept că legea monopolului

băuturilor spirtoase din 1908, fiind o lege mai nouă și specială, ea a abrogat toate dispozițiunile legii sanitare generale care îi sunt contrarii, cum sunt dispozițiunile referitoare la prepararea și vânzarea băuturilor alcoolice falsificate sau neregulamentare.

Și să nu se obiecteze că, lăsând deoparte pe cârciumarii din comunele rurale și urbane, justițiabili în caz de infracțiune de judecătoria de ocol în virtutea legii monopolului băuturilor spirtoase, toți ceilalți vânzători însă (depozitarii, fabricanții sau debitanții *lato-sensu*) de băuturi alcoolice, falsificate sau neregulamentare, sunt supuși competenței judecătoriei de ocol numai în baza regulamentului de priveghere sanitară, și că un astfel de regulament nu a putut modifica dispozițiunile legii sanitare generale.

Obiecțiunea este fără temei juridic.

Mai întâi, regulamentul de priveghere sanitară este posterior legii monopolului băuturilor spirtoase, fiind din 6 August 1908, iar legea din 7 Martie acelaș an; și apoi, acest regulament a fost făcut tocmai pentru a explica și complectă legea monopolului băuturilor spirtoase din 1908; astfel că regulamentul este interpretativ, cel puțin în părțile decretate în 1908, al legii monopolului băuturilor spirtoase; el se referă la dispozițiunile acestei ultime legi, și deci, în definitiv, este legea cea mai nouă care modifică unele din dispozițiunile vechei legi sanitare generale, care însă rămâne în picioare și-și conservă existența și aplicațiunea sa în toate celelalte cazuri, ca de exemplu falsificarea băuturilor gazoase, oțetului, alimentelor, etc.

Dacă legiuitorul cel nou din 1908 a dat în competența judecătoriei de ocol cunoașterea și judecarea unor asemenea infracțiuni, aceasta a făcut-o pentru că, pe de o parte, aceste infracțiuni nu cer nici o instrucțiune prealabilă, n'au nevoie de nici o investigațiune, neprezentând nimic complicat, sunt fapte materiale brutale a căror constatare odată făcută săvârșirea lor este isbită de pedeapsă; iar, pe de altă parte, s'a avut în vedere, și cu drept cuvânt, că judecata acestei instanțe este mai rapidă, termenele fiind mai scurte, sentința condamnatorie intervine la timp, iar penalitatea este exemplară și produce un efect salutar. Scopul legii este mai bine atins, căci contravenientul fiind trimis înaintea judecătoriei de ocol spre a fi judecat, imoralitatea faptelor sale are mai mare resunet, fiind judecat de o instanță care siejează, chiar în mediul în care dânsul trăește, unde contravenientul comerciant este mai cunoscut, actele sale mai mult comentate, aflându-se în mijlocul celor ai săi; în afară de aceasta, reprimarea unor astfel de infracțiuni de către judecătorul de ocol cadrează perfect de bine și cu rațiunea de a fi a acestei instituțiuni judecătorești emanamente populară. De altfel, astăzi, judecătoriile de ocol sunt chemate a judeca infracțiuni mult mai complicate și de natură foarte gravă.

Mai rămâne acum de examinat o ultimă chestiune de procedură.

Poate Curtea de apel să respingă ca inadmisibil apelul făcut contra unei sentințe a tribunalului sesizat în regulă prin rechizitorul procurorului de un fapt greșit calificat și care nu era de competența sa, atunci când tribunalul, fără a și declina competența, reține, cu asentimentul părților, afacerea în primă și ultimă instanță și cu drept de apel la Curte? Cu alte cuvinte, se poate astfel priva contravenientul de al doilea grad de jurisdicțiune? Răspunsul ni-l dă art. 188 din pr. penală care spune că oridecâteori faptul ce se judecă înaintea tribunalului este o contravențiune, tribunalul, dacă nu s'a cerut declinarea, judecă în prima și ultima instanță; și deși acest articol nu vorbește decât de contravențiuni, aceiași regulă însă din cauza identității de motive urmează a se aplica și atunci când faptul ar constitui unul din delictele deferite prin lege în competența judecătorului de ocol.

De asemenea, nu s'ar putea susține că noile dispozițiuni ale legii monopolului băuturilor spirtoase și regulamentul de priveghere sanitară nu s'ar aplica în nici un caz decât infracțiunilor comise posterior acestor dispozițiuni, iar nicidecum și a acelor infracțiuni care se găseau pendinte înaintea instanțelor, și aceasta pentru motivul că este de principiu că nu numai legile de procedură propriu zisă dar și cele de competență au efect retroactiv, în sensul că sunt aplicabile și afacerilor care erau pendinte înaintea instanțelor judecătorești; când legiuitorul înțelege a se abate dela acest principiu, o declară categoric, cum a făcut noua lege a judecătorilor de ocoale care, prin art. 122 din rubrica «dispozițiuni transitorii», dispune că procesele «pendinte» înaintea tribunalului la punerea în aplicare a noiei legi și care ar deveni de competența judecătorilor de ocoale, vor continua a fi judecate de acele tribunale, însă după regulile de procedură stabilite prin legea de față; și nu se poate invoca nici motivul tras din principiul existenței celor două grade de jurisdicțiune, fiindcă legiuitorul poate fără o dispozițiune expresă să deroge dela acest principiu.

Prin urmare, rămâne bine stabilit că toate infracțiunile la legea monopolului vânzării băuturilor spirtoase și la regulamentul de priveghere sanitară, consistând în fabricarea și punerea în vânzare a băuturilor alcoolice, falsificate sau neregulate (afară de băuturi gazoase și oțet), sunt în mod exclusiv de competența judecătoreșii de ocol cu drept de apel la tribunal, iar dacă, prin inadvertență, tribunalul chiar a fost sesizat cu judecata lor, el trebuie să hotărască în primă și ultimă instanță; și deci apelul declarat la Curte contra unor asemenea sentințe este inadmisibil.

AL. NICOLAU

Procuror la Curtea de apel din București.

JURISPRUDENȚA ROMANA

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIUNEA I.

Audiența dela 3 Iunie 1909

Președința d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Petre P. Orbescu cu Gr. Urlățeanu

INTEROGATOR. — RĂSPUNSURI DATE. — ÎNCEPUT DE DOVADĂ SCRISĂ.— INTERPRETAREA RĂSPUNSURILOR. — APRECIERE SUVERANĂ A JUDECĂTORILOR FONDULUI.— ART. 1191 CODUL CIVIL.

AVOCAT.— ONORARIILOR.— CONVENȚIUNE.— ART. 21 LEGEA AVOCĂȚILOR.

MARTORI.— DEPOZIȚIUNI.— APRECIERE SUVERANĂ A JUDECĂTORULUI DE FOND.

1° Instanțele de fond sunt în drept a considera interogatorul ca început de dovadă scrisă, decâteori din răspunsurile date își face convingerea că pretențiunea formulată este verosimilă sau probabilă.

2° Interpretarea răspunsurilor la interogator sunt de domeniul aprecierii suverane a instanței de fond, care poate găsi în acele răspunsuri un început de dovadă pe care să o poată complectă cu martori și chiar cu presumpțiuni de fapt trase din împrejurările cauzei.

3° Dispozițiunile art. 21 din legea avocaților nu au nici o aplicațiune, când se constată că între avocat și client a existat o convenție prin care onorariul a fost stabilit încă dela început.

4° Aprecierea veracității și sincerității depozițiilor martorilor sunt chestiuni eminamente de fapt, de atributul exclusiv și suveran al instanțelor de fond și care scapă de sub cenzura Curței de casațiune.

No. 243. — Respins, recursul făcut de Petre P. Orbescu contra sentinței tribunalului Ilfov, secțiunea I, No. 6 din 1909, dată în proces cu Gr. Urlățeanu.

S'au ascultat : d-l avocat I. A. Brătescu, în desvotarea motivelor de casare; d-l avocat Max Gaster, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare :

I. «Violarea art. 1206 codul civil, de oarece nefiind între noi nici o convenție scrisă asupra mandatului salariat ce pretinde că i-am dat, s'a referit la cunoștința și interogatorul meu, și eu i-am răspuns că nu mai sunt dator nici un ban, și totuși judele de ocol m'a condamnat și tribunalul a trecut prin exces de putere peste art. 1206 codul civil.

II. «Exces de putere și violarea art. 1191, ca și a regulilor dela mandat, căci tribunalul, contra protestării mele, admite proba cu martori ca să dovedească că eu îi mai sunt dator 2000 lei, rest dintr'un onorar de 6000 lei. Proba testimonială nefiind admisibilă

in lege pentru dovedirea convențiunei și a mandatului decât pentru suma de 150 lei, nu poate tribunalul, fără violarea susarătătelor texte de lege, să admită proba testimonială».

Având în vedere că recurentul P. P. Orbescu a fost chemat în judecată de către Gr. Urlățeanu, pentru a fi obligat la plata sumei de 2.000 lei, ca rest de onorar pentru serviciile prestate de acesta ca avocat, în procesul corecțional ce Orbescu intentase lui Borneanu pentru anularea unor titluri de creață în valoare totală de 800.000 lei;

Că, atât judecătoria de pace, cât și tribunalul în apel, au admis în totul acțiunea;

Având în vedere că tribunalul a considerat interogatorul făcut lui Orbescu, precum și o scrisoare a acestuia către Urlățeanu, ca început de dovadă scrisă, pentru complectarea căreia a admis proba cu martori, potrivit art. 234 procedura civilă;

Că, din depunerile martorilor propuși și ascultați în cauză, tribunalul constată că convenția dintre Orbescu și Urlățeanu pentru onorar a fost la început pentru 6000 lei, sumă care s'a redus în urma transacției dintre Orbescu și Borneanu, la 5000 lei, din care Urlățeanu a primit numai 3500 lei, rămânându-i dator Orbescu încă 2000 lei;

Considerând că instanțele de fond sunt în drept a considera interogatorul ca început de dovadă scrisă, decăteori din răspunsurile date la interogator, își face convingerea că pretențiunea formulată este verosimilă sau probabilă;

Că interpretarea răspunsurilor la interogator este de domeniul aprecierii suverane a instanței de fond, care poate găsi în acele răspunsuri un început de dovadă, pe care să o poată complectă prin martori și chiar prin presunțiuni de fapt trase din împrejurările cauzei;

Considerând că, întrucât proba cu martori a fost admisă, în specie, numai pentru a se complectă începutul de dovadă rezultând din interogator, iar nu direct, pentru a dovedi convenția, precum în mod inexact se afirmă prin al doilea motiv de casare, tribunalul nu a violat art. 1191 codul civil, căci proba testimonială eră admisibilă conform art. 1197 codul civil, combinat cu art. 234 procedura civilă.

Considerând că, de altminterlea, recurentul nu a făcut nici o obiecțiune la tribunal asupra admisibilității interogatorului ca început de dovadă scrisă, nici în ce privește forța probantă a interogatorului în sine, ci s'a mărghinit a cere să i se admită a face proba contrarie, tot cu martori, așa că și din acest punct de vedere motivul de casare are a fi respins;

Că, de asemenea, tribunalul nu a violat nici art. 1206 codul civil, odată ce este constant că nu s'a întemeiat pe interogator ca o dovadă deplină și exclusivă contra recurentului;

Că, dar, motivele I și II de casare fiind neîntemeiate, ele au a fi respinse.

Asupra motivului III de casare:

«Violarea art. 21 din legea avocaților, care regulează modul cum are să se judece neînțelegerile dintre avocați și clienți, în mod foarte clar și precis, căci în această privință acest articol scrie că dacă nu este convenție scrisă, judecătorii vor aprecia quantumul onorariului prin martori, și în cazul de față d-l Urlățeanu prefinde că invoiala a fost de 5000 lei, și că i-am dat 4000 lei pentru servicii nerealizate, considerându-se achitat restul de 1000 lei».

Având în vedere că art. 21 § ultim, *ab initio*, din legea avocaților, prevede că, în caz când onorariile nu au fost stabilite între părți, instanțele judecătorești vor fixa quantumul onorariilor, apreciind împrejurările și importanța cauzei;

Considerând însă că, în specie, se constată că a existat convenție între părți dela început asupra onorariului, așa că dispozițiunile art. 21 din legea avocaților nu au nici o aplicație în cazul de față, întrucât acest text prevede ipoteza când onorarul nu a fost stabilit între părți;

Că, de altfel, nici nu s'a propus și discutat la instanța de fond motivul bazat pe dispozițiunile art. 21 din legea avocaților, astfel că și din acest punct de vedere motivul are a fi respins.

Asupra motivului IV de casare:

«Exces de putere, denaturarea cererei făcută și neinterpretarea depozițiilor de martori. În adevăr, prin cererea sa, d-l Urlățeanu afirmă că ne-am fi înțeles cu 5000 lei, iar martorii afirmă contrariu că ar fi fost 6000 lei convenția, și față de afirmările naive ale celor doi martori ai săi, client și secretar, nu ține seamă de martorii mei, din care unul a fost și la facerea convenției și la achitare, iar celalt afirmă că a văzut chiar o scrisoare olografă a d-lui Urlățeanu trimisă mie și în care îmi cerea ca rest de onorar numai 1000 lei».

Având în vedere că aprecierea veracității și sincerității depozițiilor de martori sunt chestiuni eminamente de fapt, de atributul exclusiv și suveran al instanțelor de fond și care scapă de sub cenzura Curței de casație.

Pentru aceste motive, respinge.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIUNEA III

Audiența dela 17 Aprilie 1909

Președinta d-lui P. Hagiopol, președinte

Maior D. Solomon cu V. A. Zotescu

AVERE DOTALĂ. — IMPĂRȚEALA EI. — DACĂ CITAREA ÎN INSTANȚĂ NUMAI A SOȚULUI ESTE SUFICIENTĂ. — ART. 1242 CODUL CIVIL.

RAPORT. — CINE SUNT SUPUȘI A RAPORTA LA MASA SUCCESORALĂ. — ART. 738, 751 ȘI 753 CODUL CIVIL.

SUCCESIUNE. — CESIONAR. — DACĂ POATE FI SCUTIT DE PLATA SARCINELOR.

AUTORITATEA LUCRULUI JUDECAT. — DACĂ POATE REZULTA DIN CONSIDERENTE.

1° Când averea a cărei împărțeață se cere este dotală, citarea soției în instanță este fără interes,

de oarece, potrivit art. 1242 cod. civil, numai bărbatul singur având administrația averii dotale în timpul căsătoriei, el singur are și dreptul de a urmări pe creditorii și deținătorii averii dotale.

2° Numai copiii și descendenții pot fi obligați la raportarea la masa succesorală a averii primite, de oarece numai față de ei *de cujus* este ținut la egalitate și la o anumită indisponibilitate a patrimoniului său.

Astfel, legiuitorul deși întrebuițează în art. 738 și 753 codul civil cuvântul de *ereditate*, înțelege însă numai pe aceia pe cari i-a obligat la raport, adică «fiul și descendențele», după cum se exprimă în textul art. 751 codul civil.

3° Cu toate că cesionarul este obligat să plătească toate datoriile succesiunii și să îndeplinească toate obligațiunile contractate de defunct, ca sarcini ale averii sale, totuși nimic nu se opune ca cesionarul să fie dispensat prin convențiune de orice sarcini cari ar apăsa asupra succesiunii.

Astfel, ereditatea având drepturile sale succesoriale, poate, fie să-și rezerve oarecare obiecte din succesiune, fie a conveni ca cesionarul să nu fie ținut de a suporta sarcinile succesiunii cu oarecare limite.

4° Deși atunci când dispozitivul unei sentințe ar fi confuz, înțelesul lui se poate explica prin considerentele sale, ele singure însă nu pot constitui lucru judecat.

Astfel, din moment ce dispozitivul deciziei statuează asupra tabloului de distribuție și numai prin considerente se vorbește de drepturile părților, fără ca acestea să fi fost deduse judecăței sau să fi fost hotărâte prin această decizie, ele nu pot avea autoritatea lucrului judecat.

Tribunalul,

În ce privește neregularitatea procedurii :

Asupra cererii d-lui V. Zotescu, făcută prin d-l avocat Gr. Duca, de a se amâna judecata acestei afaceri, întrucât procedura pentru astăzi, prin necitarea d-nei Venera Solomon, este neregulată :

Având în vedere că, după dispozițiunile art. 1242 codul civil, numai bărbatul are administrațiunea averii dotale în timpul căsătoriei, el singur are drept a urmări pe debitorii și pe deținătorii averii dotale, etc.;

Având în vedere că, din actele din dosar, dealtfel necontestate de părți, se constată că averea ce urmează a se face partagiul ei este dotală ;

Având în vedere că, din momentul ce averea ce se cere partagiarea ei este dotală și numai soțul este singur în drept a urmări averea dotală, citarea soției devine fără interes ;

Că, dar, așa fiind, incidentul este nefondat și urmează a fi respins.

În ce privește fondul afacerii :

Asupra cererii d-lui Maior D. Solomon, personal și în calitate de soț pentru autorizare, și V. A. Zotescu de a se hotărî ce restituțiuni urmează a se face între dânsii și asupra compunerii părților fiecăruia în partagiul averii succesoriale rămase pe urma defunctelor Ana Papadopol și Zoe Zotescu ;

Având în vedere că averea succesorală se compune din prețurile rezultate din vânzarea imobilelor din București, str. Minervei No. 14 și 16, str. Romană No. 221 și 223 și str. Poșta-Veche No. 5 și 6, care se cifrează la suma de 288.578 lei ;

Având în vedere că drepturile succesoriale sunt necontestate : d-l și d-na Maior Solomon au dreptul la $\frac{5}{8}$ sau $62\frac{1}{2}$, iar Vasile Zotescu la $\frac{3}{8}$ sau $37\frac{1}{2}$ în această succesiune ;

Având în vedere că, din actele din dosar, dealtfel necontestat de părți, se constată că imobilul din str. Minervei No. 14 s'a adjudecat cu prețul de 21.108 lei ; că imobilul din str. Poșta-Veche No. 5 s'a adjudecat cu prețul de 17.970 lei, și imobilul din str. Poșta-Veche No. 6 s'a adjudecat cu prețul de 50.000 lei, toate asupra d-nei Venera Solomon, cu alte cuvinte, prin cumpărătura acestor imobile, devenind proprietară pe ele, a prelevat din masa succesorală toate aceste prețuri cari, înglobate, se cifrează la suma de 89.078 lei ; iar imobilul din strada Romană No. 223 s'a adjudecat cu prețul de 8500 lei, imobilul din str. Minervei No. 16 s'a adjudecat cu prețul de 155.000 lei și imobilul din str. Romană No. 221 s'a adjudecat cu prețul de 36.000 lei, toate asupra d-lui Vasile Zotescu, care, prin cumpărătura acestor imobile, devenind proprietar pe ele, a prelevat din masa succesorală toate aceste prețuri cari, înglobate, se cifrează la suma de 191.000 lei ;

Având în vedere că d-l Maior și Venera Solomon, prin d-nii avocați C. Stoicescu și C. Panaitescu, susțin că, pentru formarea masei succesoriale, trebuie din suma de 288.578 lei a se deduce suma de 25.000 lei, ce reprezintă jumătate din prețul imobilului din strada Poșta-Veche No. 6, care a aparținut în mod exclusiv lui Nicu Zotescu, dăruită acestuia de defuncta Ana Papadopol, una din cele două coproprietare, prin actul autentificat de tribunalul Ilfov soția de notariat, menținut și confirmat prin decizia Curței de apel secția II cu No. . . . și care împreună cu toate drepturile personale și cele de moștenitor ale lui Nicu Zotescu în succesiunea defunctelor Ana Papadopol, Zoe Zotescu și Maria Ghimpeanu, printr'un act de cum-

părătoare, i-au fost cedate lui rămânând astfel ca masa succesorală să fie de 262.578 lei;

Având în vedere că Vasile Zotescu, prin d-nii avocați Gr. Duca și N. Alexandrescu, se opune la această cerere și susțin, în primul rând, că Nicu Zotescu, autorul d-lui Maior și Venera Solomon, ca erede, venind la succesiunea defunctei Ana Papadopol, trebuie, potrivit art. 738 codul civil, să raporteze această donațiune la masa succesorală, care nu i-a fost făcută cu dispensă de raport, și, în al doilea rând, că, în orice caz, d-l Maior Solomon a renunțat în mod tacit la beneficiul efectului actului de donațiune;

Având în vedere că chestiunea dedusă judecăței este de a se ști dacă raportul este datorit numai de copii și ceilalți descendenți sau chiar și de oricare moștenitor când vine la succesiune;

Având în vedere că fundamentul instituțiunii raportului e de a realiza egalitatea între moștenitori, întemeiată pe presumpția că defunctul avea o afecțiune și o obligațiune față de erezii săi, și îndrituit de aceasta, legiuitorul a mărginit dreptul de dispozițiune, în anumite cazuri, garantând pe erezii cu instituția rezervei și a raportului;

Având în vedere că este adevărat că, în dreptul francez, fundamentul raportului este că donatarul nu a fost gratificat decât sub condițiunea că va readuce bunul dăruit în succesiune, dacă o va primi împreună cu alte persoane; prin urmare, raportul este în legătură cu ideea donațiunii condiționale; dar legiuitorul nostru dela 1864, s'a depărtat dela acest principiu și a adoptat dispozițiile art. 1001 din codul italian, promulgat la 25 Ianuarie 1865, inspirat și acesta din dreptul roman, și astfel a rămas hotărît că fac și pot cere raportul numai descendenții, căci numai față cu aceștia de *cujus* este ținut în regulă generală la egalitate și la o anumită indisponibilitate a patrimoniului său;

Având în vedere că, dacă acestea sunt considerațiunile legii pe care este întemeiată instituțiunea raportului, este cert că cuvintele din textul art. 751 codul civil «fiul sau descendentele», departe de a semnifica orice erede, este limitat la aceștia, iar termenul de erede, introdus în dispozițiile art. 738 și 753, însemnează că legiuitorul a înțeles pe aceia pe cari i-a obligat la raport, fără ca prin aceasta să modifice principiul înscris în textul art. 751 codul civil;

Având în vedere că, deși renunțarea poate fi și tacită, însă pentru a se deduce, trebuie să reiasă neîndoios voința de a renunța; or, faptul de a nu se prevala d-l Maior Solomon de efectele actului de donațiune și de raport, chiar presupunând de constant aceasta, nu justifică o renunțare, intrucât asemenea chestiuni nu puteau fi deduse judecăței decât astăzi cu ocazia formării loturilor moștenitorilor; că, în tot cazul, această temporizare de a se prevala de acest drept nu face convingerea tribunalului că ar implica o renunțare;

Că, dar, așa fiind, acest capăt de cerere este fondat și urmează a fi admis.

Având în vedere că d-l Maior Solomon mai susține că fiind cumpărător de drepturi reale în bunuri determinate al drepturilor în această succesiune ale lui Nicu Zotescu, nu poate fi ținut, fie față de moștenitori, fie față de creditorii lui Nicolae Zotescu, decât de sarcinele reale ce afectează acele imobile sau de sumele ce s'a obligat formal să le plătească din preț prin actul de cumpărătoare;

Având în vedere că d-l Vasile Zotescu se opune la această cerere și susține că, deși actul de cumpărătoare al d-lui Maior Solomon arată anume averea ce cumpără, nu este în realitate o vânzare ordinară de bunuri determinate, ci o vânzare de moștenire, căci în act se cuprinde toată averea succesorală; că, în asemenea condiții, fiind succesor cu titlu universal al lui Nicu Zotescu, are nu numai dreptul să beneficieze de toate avantajile și foloasele succesiunii, dar are și obligația să răspundă de toate obligațiunile defunctului;

Având în vedere că, în fapt, se constată, dealtfel necontestat de părți, că Nicolae Zotescu a fost moștenit de soția sa Floarea Zotescu, ca legatară universală, și aceasta a vândut drepturile ei successorale în bunuri anume determinate d-lui Maior Solomon, prin actul autentificat de tribunalul Ilfov secția de notariat la No. 10429 din 1903, prevăzându-se anume sarcini ce formal s'a obligat să plătească;

Având în vedere că cesionarul trebuie să plătească toate datoriile succesiunii, să îndeplinească toate obligațiunile contractate de defunct ca sarcini ale averii sale, el trebuie să ia locul cedantului, în ce privește drepturile, și să suporte cu acesta, dacă nu ar fi cedat drepturile sale, toate sarcinele cari apasă succesiunea;

Având în vedere că, dacă acesta este principiul, nimic cu toate acestea nu se opune ca cesionarul prin convențiune să fie dispensat de orice sarcini cari ar apăsa succesiunea, altfel eredele poate, cedând drepturile sale successorale, fie a-și rezervă oarecari obiecte din succesiune, fie a conveni ca cesionarul să nu fie ținut de a suporta sarcinele succesiunii cu oarecari limite S'a decis chiar că aceasta se poate deduce pe cale de interpretare a contractului, cu toate că nu conține o restricțiune expresă, când această restricțiune ar părea a fi fost în intențiunea ambelor părți;

Având în vedere că, din momentul ce în actul de vânzare se arată cari sunt sarcinele asupra bunurilor successorale și se menționează creditorii față de cari Floarea Zotescu a delegat pe d-l Maior Solomon ca să-i plătească din preț, și printre aceste anumite datorii nu se arată și acelea ce Nicu Zotescu avea față de ceilalți comoștenitori, d-l Maior Solomon este cert că nu poate fi obligat la plata altor datorii;

Având în vedere că este adevărat că acest act prejudiciază pe creditorii, dar valabil între părți, este opozabil

și la *leur ayant cause*, dealtfel, cei interesați nu au să sufere consecințele decât din culpa lor, întrucât puteau remedia această stare de lucruri, înscriind privilegiul prevăzut de art. 781 codul civil;

Că, dar, așa fiind, această cerere este fondată și urmează a fi admisă.

Având în vedere că, în fine, atât d-l Maior Solomon și N. Zotescu mai obiectează că asupra acestor chestiuni deduse judecăței tribunalului, au autoritatea lucrului judecat, și în sprijinirea acesteia, invoacă decizia Curței de apel, secția III, cu No. 112 din 1905;

Având în vedere că, din decizia Curței de apel din București, secția III, cu No. 112 din 1905, se constată că chestiunea dedusă judecăței acestei Curți e cererea de distribuțiune a prețului vânzării moșiei Albești, din județul Argeș, care face parte din averea succesorială, iar prin unele din considerentele ei se discută drepturile moștenitorilor Maior Solomon, etc.;

Având în vedere că autoritatea lucrului judecat stă, în principiu, nu în motivele judecăței cari au determinat conștiința judecătorului sau în enunțările ce s'ar face printr'ansa, ci acest caracter aparține deciziunilor, fie că ar fi exprese sau implicite;

Având în vedere că, este adevărat că atunci când dispozitivul sentinței ar fi confuz, înțelesul lui se poate explica prin considerentele sale, dar ele singure nimeni nu susține că pot constitui lucru judecat;

Având în vedere că, din momentul ce dispozitivul deciziei statuiază asupra tabloului de distribuțiune și numai prin considerentele ei se vorbește de drepturile părților, fără ca aceasta să fi fost dedus judecăței sau să fi fost hotărît aceasta prin decizie, ele nu pot avea caracterul lucrului judecat;

Că, dar, așa fiind, această obiecțiune este nefondată și urmează a fi respinsă (Vezi *De la chose jugée*, par Lacoste p. 76 și 77, § 213—217);

Având în vedere că, în ce privește celelalte interese bănești dintre moștenitori, tribunalul, prin jurnalul No. . . a ordonat a se face o expertiză, ținându-se seamă de obiecțiunile și actele prezentate de părți;

Având în vedere că expertul, verificând actele părților, prin actul său de expertiză, constată sumele ce se datorește de fiecare moștenitor, și compensând, arată suma ce mai rămâne a se plăti, cari concluziuni tribunalul și le însușește.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte, admite cererea.

— Semnați: P. Hagiopol, V. Dumitrescu.

GRIGORE V. MANIU. — Explicațiuni teoretice și practice asupra Codului de comerț Român, Volumul III, cuprinzând legile privitoare la persoana comerciantului și noțiuni relative la fondul comercial. — Tipogr. Gutenberg, Joseph Göbl, București, 1909.

Preț 12 Lei.

JURISPRUDENȚA STRAINA

CURTEA DE CASAȚIUNE DIN FRANȚA (SECȚIUNI-UNITE)

12 Mai 1909

SUCCESIUNE. — DIVIZIUNEA DATORILOR. — EREZI. — ACTE DE ADMINISTRAȚIUNE. — ABUZ DE FOLOSINȚĂ. — DATORIE PERSONALĂ.

Nu este loc la aplicarea principiului diviziunii datoriei, pus în art. 1220 codul civil (român 1060) datoriei contractate de erezii cari s'au dedat la acte de administrațiune și abuz de folosință asupra bunurilor succesiunii; această datorie le incumbă în mod personal și indivizibil. (*Pand. Périod.*, V, 1909).

— 11 Iunie 1909 —

ARCHITECT. — MANDAT GENERAL. — DEPĂȘIRE. — RESPONSABILITATE. — SOLIDARITATE. — GREȘALĂ COMUNĂ. — CONDAMNAȚIUNE.

1° Lucrările cari depășesc limitele mandatului general dat de un proprietar arhitectului, pot fi lăsate în sarcina acestuia.

2° Când o greșală a fost comisă de mai multe persoane, fără să fie posibil de a determina partea exactă luată de fiecare la faptul păgubitor, tribunalele pot pronunța contra autorilor acestei greșeli o condamnățiune solidară. (*Pand. Périod.*, V, 1909).

BIBLIOGRAFIE

Jurisprudență, Studii juridice, de I. P. Sinescu, consilier la Curtea de apel din Craiova. — 1 vol. în 8° de 348 pag. Tipografia «Fulgerul», Craiova, 1909.

Distinsul magistrat, care în timp de 9 ani, dela 1900, de când funcționează ca judecător la Curtea de apel din Iași, Galați și Craiova, a luat parte la rezolvarea multor și diferite chestiuni de drept, a dat la lumină în volumul apărut sub titlul de mai sus, interesantele hotărâri ce a redactat, fie în sensul majorității, care formează jurisprudența Curței, fie ca opinie separată, care are valoarea unui studiu juridic. O parte din aceste hotărâri au fost deja publicate în *Dreptul* și *Curierul judiciar*; celelalte, în număr destul de mare, apar acum pentru prima oară.

Pentru înlesnirea găsirii chestiilor de drept, volumul coprinde o tabelă alfabetică cu indicarea temei juridice și trimiterea la data deciziunii ce o rezolvă. D-l Sinescu mai publică și patru articole ale sale, asupra diferitelor chestii de drept și asupra organizării magistraturei, din care trei apărute în *Curierul judiciar* din anii 1906, 1907 și 1909, iar cel de al patrulea, nepublicat încă.

În acest din urmă articol, d-l Sinescu se ocupă de diferitele moduri de a proceda de către instanțele judecătorești în unele chestii de drept ce se ivesc zilnic.

Această lucrare e produsul unui adevărat spirit juridic; ea va fi citită și consultată cu folos.